

ЈОВАН ДУЧИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ

каталог изложбе

АРХИВ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ЈОВАН ДУЧИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ

Каталог изложбе

Главни и одговорни уредник

Миладин Милошевић

Аутори изложбе и каталога

Миладин Милошевић

Душан Јончић

Уводни текстови

Миладин Милошевић

Сарадници

Бранко Антељ

Срђан Чабрило

Драган Теодосић

Сузана Срдновић

Фотографија на корици

Јован Дучић, посланик Краљевине Југославије у Будимпешти 1932

ISBN 978-86-80099-40-8

Објављивање каталога омогућило је Министарство културе, информисања
и информационог друштва Републике Србије

ЈОВАН ДУЧИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ

Каталог изложбе

Аутори изложбе и каталога

Миладин Милошевић
Душан Јончић

Београд
2012

ЈОВАН ДУЧИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ

Јован Дучић, велико име српског песништва, остварио је завидну дипломатску каријеру. Први је у историји југословенске дипломатије који је именован за амбасадора. Припадао је кругу интелектуалаца-књижевника који су професионалну каријеру градили у дипломатији. Пут ка том успеху није био ни лак ни брз.

Рођен је 15. фебруара 1874. у Подгљивљу код Требиња. Основно образовање стекао је у Требињу. После завршетка трговачке школе у Мостару уписао се у Учитељску школу у Сарајеву 1890. године, где је завршио први разред. Школовање је наставио у Учитељској школи у Сомбору где је 1893. стекао диплому учитеља у српским основним школама. У јесен исте године постављен је за учитеља у основној школи у Бијељини. Због националног рада и две написане песме, земаљска влада у Сарајеву му је у јулу 1894. забранила рад у српским школама у Босни и Херцеговини. Наредне године почео је да ради у Српској православној основној школи у Манастиру Житомислић код Мостара.

Амбиција за даљим школовањем одвела га је у лето 1899. у Женеву где се уписао на Филозофско-социолошки факултет. Како је био више него скромних материјалних могућности, помоћ у школовању пружили су му пријатељи и српска влада дајући му стипендију. Дипломирао је октобра 1906. године.

По завршетку студија вратио се у Београд. Преко познанстава и пријатељства са угледним људима из политичког и културног живота Београда, већ афирмисан као песник покушавао је да добије запослење у Министарству иностраних дела.

Његова упорност и помоћ Јована Скерлића и Слободана Јовановића допринели су да је примљен за неуказног чиновника Министарства иностраних дела Краљевине Србије, јануара 1907. Решењем које је потписао Никола Пашић, тада председник Министарског савета и министар иностраних дела, Дучић је био у обавези да иде у Босну и Херцеговину и да тамо ради по инструкцијама „на достојном заступању државних интереса.“ Истовремено, постао је сарадник у листу *Полиџика*, где је и као члан редакције уређивао књижевну хронику.

После избијања анексионе кризе, српска влада га је у јесен 1908. послала у Рим са задатком да ради на пропаганди против анексије Босне и Херцеговине. У том циљу у Риму је написао и објавио брошуру под називом *Annessione della Bosnia e dell'Erzegovina e la questione Serba*, која је уручена посланицима италијанског парламента уочи расправе о том питању, у нади да ће се солидарисати са Србијом и изјаснити се против анексије Босне и Херцеговине од стране Аустро-Угарске.

Почетком маја 1910. указом краља Петра I Карађорђевића Дучић је ушао у свет дипломатије као писар у Посланству Краљевине Србије у Софији, где је службовао поред искусног посланика Светислава Симића, а потом Мирослава Спалајковића.

Није скривао своју жељу да као дипломата службује у Риму, што му се и остварило. Крајем јуна 1912. у звању секретара премештен је у Посланство Краљевине Србије у Риму. Из тог периода познато је његово настојање да поправи рђав однос италијанске јавности према Србији у време Првог и посебно Другог балканског рата. Успевао је да разговара са бугарским послаником у Риму који после Другог балканског рата није хтео да контактира са српским отправником послова Љубомиром Михаиловићем. У Риму је упознао многе дипломате са којима је и водио разговоре. Разговарао је и са председником грчке владе Елефтериосом Венизелосом. Био је упознат са ситуацијом на Балкану и политиком појединих земаља према Србији од времена анексионе кризе до Балканских ратова. За њега није било тајни ни око пројекта српско-ватиканског конкордата из 1914. и дефинитивних упутстава за преговоре које је водио Лујо Бакотић, српски посланик при Светој столици.

После непуне две године службе у Вечном граду, почетком јуна 1914. премештен је у истом звању у Посланство Краљевине Србије у Атини. На „божанском тлу“ атинском, како је сам забележио, службовао је поред шефа српске мисије посланика Живојина Балутџића. Дучић је у Атини 1916. први пут срео регента Александра Карађорђевића, а у јесен 1917. са њим је био у обиласку Солунског фронта. Као секретар у Српском посланству, Дучић је разговарао са председником грчке владе Е. Венизелосом, министром иностраних послова Николасом Политисом, многим дипломатама у Атини и о томе обавештавао српску владу на Крфу. Четири године службовања у Атини у ратним годинама биле су велико искуство за песника-дипломату.

Почетком јула 1918. указом наследника престола Александра Карађорђевића премештен је у Посланство Краљевине Србије у Мадриду које ће од почетка децембра 1918.

бити преименовано у Посланство Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, где му је шеф био посланик Драгомир Јанковић, краљев секретар. За време службовања у Мадриду, престоници Шпаније, „увек доминиканске и ортодоксне“, добио је виши степен звања – саветника. У априлу 1921. у својству званичног представника Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца присуствовао је свечаностима у Лисабону поводом откривања споменика Незнаком јунаку на којима је манифестована солидарност савезника из Првог светског рата. У Мадриду је остао све до почетка октобра 1922.

После Шпаније Дучић је поново премештен у главни град Грчке, за саветника у Посланству у рангу генералног конзула. У Атину, у којој је посланик још увек био Ж. Балугџић, стигао је крајем децембра 1922. После одласка Балугџића из Атине, Дучић је од 1. септембра 1923. био отправник послова.

Средином јула 1924. министар иностраних послова Војислав Маринковић, са намером да посвети већу пажњу учешћу Краљевине СХС у раду Друштва народа, тражио је погодну личност за место сталног делегата у Женеви. Нашао ју је у Јовану Дучићу. Указом краља од почетка октобра 1924. он је постављен за сталног делегата владе Краљевине СХС при Друштву народа у Женеви.

Дучићево искуство и схватање нове дужности, колико организационе толико и репрезентативне, вероватно га је навело да од Министарства иностраних дела тражи да се у Женеви успостави један биро по угледу на друге земље које су тамо имале своје делегате и бирое. Тражио је постављење особља и одређена финансијска средства неопходна за функционисање бироа који би се, поред осталог, бавио организовањем и припремом рада владиних делегација које долазе у Женеву. Његов захтев, међутим, није наишао на разумевање.

Дужност сталног делегата Дучић је преузео почетком јануара 1925. када је своје акредитиве предао генералном секретару Друштва народа. Као већ искусан дипломата уочио је много тога што је по његовом мишљењу требало урадити у Женеви у Друштву народа за интересе Краљевине СХС. Његово мишљење о положају Краљевине и учинку дотадашњег делегата у Друштву народа било је доста неповољно, са чиме је и упознао министра. Дучићева мисија у Женеви трајала је релативно кратко. Због исконструисане афере, што је доказано на суду у Женеви, повучен је са функције у августу 1925. За ту аферу он је оптужио посланика Краљевине СХС у Берну Милутина Јовановића, који је у исто време био и делегат у Женеви до Дучићевог постављања.

После повлачења из Женева, указом краља Александра I из августа 1925. Дучић је постављен за генералног конзула у Генералном конзулату Краљевине СХС у Каиру. У Каиру је отпутовао тек у марту 1926. Истог месеца, уместо Генералног конзулата у Каиру, отворено је Посланство Краљевине СХС, а Дучић је постављен за отправника послова – шефа дипломатске мисије. У лето наредне године, боравећи на одмору у Београду, дошао је епилог женевске афере. Дучић је у кабинету помоћника министра иностраних послова Стевана Павловића физички напао Милутина Јовановића. Обојица су суспендовани и стављени на располагање.

Две године суспензије су истицале и на предлог заступника министра иностраних послова Косте Куманудија, иначе Дучићевог пријатеља, тражен је агреман за Дучића као посланика при Светој столици. Из Ватикана није дата сагласност.

Уместо у Ватикану, Дучић је добио место шефа мисије у Каиру. Указом краља, крајем децембра 1929. постављен је за отправника послова Посланства Краљевине Југославије у Каиру, где је стигао почетком фебруара 1930. Његово виђење Египта, земље фараона, краља Фуада и његовог личног режима, народа, односа парламента и краља, на изванредан начин била је порука краљу у Београд. Познати су његови напори да унапреди односе Југославије и Египта, посебно трговинске. Провео је две године Каиру.

Почетком јануара 1933. указом краља Јован Дучић је постављен за изванредног посланика и опуномоћеног министра у Будимпешти. У главни град Мађарске стигао је половином фебруара и преузео је дужност посланика. У време када је Дучић био у Будимпешти у мађарској штампи је вођена жестока кампања против Југославије а режим Ђуле Гембеша, председника владе, водио је Мађарску у тоталитарну државу, која је тежила ревизији мировних уговора. У таквим околностима Дучићу није било лако у покушајима да успостави добре суседске односе. За тако нешто претпоставка је да жеља постоји са обе стране, а ње тада није било у главном граду Мађарске, у којем је провео нешто мање од годину и по дана.

За Јована Дучића, Вечни град је била престоница која га је привлачила више од било које друге. Жеља му се остварила да поново борави у Риму као дипломата. Указом краља Александра I почетком августа 1933. постављен је за изванредног посланика и опуномоћеног министра. У Рим је стигао првог дана октобра 1933. и ступио на дужност коју је у истом посланству претходне четири године обављао Милан Ракић.

Мусолинијев режим инструирао је и помагао усташку емиграцију, мађарски и бугарски ревизионизам, албанске тежње за стварање Велике Албаније – све оно што је угрожавало темеље Краљевине Југославије. То је период тешких односа између Рима и Београда и није било једноставно бити посланик у граду на Тибру.

Ипак „четири године тешких проживљавања, најгорих односа наше земље са Италијом“, како је сам забележио, сматрао је врхунцем своје дипломатске каријере. Дучић је са италијанским министром иностраних послова грофом Галеацом Ђаном припремио терен за преговоре између две земље који су крунисани Споразумом Стојадиновић–Ђано 25. марта 1937. у Београду. Надао се и очекивао да ће због тога бити продужена његова мисија у Риму. Уместо тога, уследио је нови премештај.

Председник владе и министар иностраних послова Милан Стојадиновић обавестио га је да ће тражити агреман за њега у Букурешту. Уследио је указ краљевских намесника почетком јуна 1937. којим је Дучић постављен за изванредног посланика и опуномоћеног министра у Букурешту. После опроштајне посете италијанском краљу Емануелу, Ђану, Мусолинију, напустио је Рим крајем септембра 1937. и отпутовао за Београд, одакле је после аудијенције код кнеза Павла Карађорђевића отпутовао за Букурешт.

Почетком новембра предао је акредитиве румунском краљу Каролу II. За разлику од Италије и четири године тешких криза у односима, дошао је у пријатељску, добросуседску земљу, чланицу два савеза у којима је била и Краљевина Југославија, земљу повезану династичким везама. Указана му је посебна част када је указом краљевских намесника почетком јануара 1939. постављен за изванредног и опуномоћеног амбасадора Краљевине Југославије у Букурешту. Постао је први амбасадор у историји југословенске дипломатије.

Заоштрени односи између кнеза Павла и Милана Стојадиновића резултирали су формирањем нове владе почетком фебруара 1939, на чијем челу се нашао Драгиша Цветковић. Нови министар иностраних послова био је Александар Цинцар-Марковић, до тада посланик Краљевине Југославије у Берлину, који је маја 1940. предложио Дучићу да прихвати место посланика у Шпанији. Убрзо је донет указ којим се амбасадор Дучић поставља за изванредног посланика и опуномоћеног министра Краљевског посланства у Мадриду. Последњег дана маја 1940. Дучић напушта Букурешт и авионом одлази за Мадрид. У ратом захваћеној Европи Шпанија је у том тренутку имала значајну улогу и за Југославију.

Дучић је после 12 година по други пут био у Мадриду, али као шеф мисије, где је за

сарадника имао и Пеђу Милосављевића. Крајем јуна и почетком јула боравио је у Лисабону као званични представник владе на свечаностима поводом 800-годишњице оснивања португалске државе. Тада је разговарао са председником португалске владе и министром иностраних послова о успостављању дипломатских односа између Краљевине Југославије и Португалије. За Краљевину Југославију Лисабон је био важно место ради осигурања веза за дипломатску пошту између Београда и Лондона с обзиром на то да се у остатку Европе водио рат. Осим тога, због рата лисабонска лука је постала једна од најважнијих. Убрзо је влада Краљевине Југославије донела одлуку да се у Лисабону отвори посланство.

Решењем министра иностраних послова А. Цинцар-Марковића средином новембра 1940. Ј. Дучић, посланик у Мадриду, акредитован је истовремено и код владе Републике Португалије, с тим да му седиште и даље буде у Мадриду. Акредитиве је предао португалском председнику крајем децембра у Лисабону.

Свестан развоја догађаја и извесности да ће Франкова Шпанија признати Независну Државу Хрватску, Дучић је тражио од министра иностраних послова Момчила Нинчића да га пошаље у специјалну мисију у Сједињене Америчке Државе. Почетком јула напушта Мадрид и одлази за Лисабон где добија одговор да нема услова да буде упућен у мисију, пошто се тамо могу послати само извесни чланови владе. До новог решења, саветовано му је да може отићи у Швајцарску или Јужну Африку, „или као приватна личност у Америку“.

Веома нарушеног здравља и под утиском вести из земље о страдању српског народа, одлучио се да напусти Лисабон крајем јула и отпутује за Америку. То је уједно био и завршетак каријере Јована Дучића као дипломате. Отпутовао је у САД у државу Индијану, у градић Гери на обали Мичигенског језера, код свог рођака Михаила Дучића, где се 7. априла 1943. завршио живот дипломате и песника Јована Дучића.

* * *

Дучић је ушао у дипломатску службу, која је за њега представљала идеал, као већ познат песник, са дипломом швајцарског факултета и знањем више страних језика. Каријеру је почео у рангу најнижег звања. Од писара, преко звања секретара, саветника, генералног

конзула, отправника послова, изванредног посланика и опуномоћеног министра до амбасадора, првог са тим звањем у Краљевини Југославији.

Више од 30 година провео је по европским престоницама и једној афричкој и то увек у дипломатској мисији – посланству и једном у Делегацији Краљевине СХС у Женеви. Од Софије преко Рима, Атине, Мадрида, поново Атине, Женева, Каира, Будимпеште, поново Рима, Букурешта, по други пут Мадрида и Лисабона.

Девет држава у којима је био у 13 мисија (три пута у Италији, по два пута у Грчкој и Шпанији, Бугарској, Швајцарској, Египту, Мађарској, Румунији, Португалији), од тога био је шеф мисије у 6 држава, чиме се не може похвалити ниједан наш књижевник у дипломатији, којих је било и у српској и у југословенској. Током изузетно богате и успешне каријере упознао је поједине владаре, државнике, председнике влада, многе ministre, дипломате, писце, уметнике са којима је разговарао и о томе оставио драгоцене сведочанства. Сам Дучић је пред крај живота, осврћући се на оно што је иза њега, рекао: „Не смем ни да се сетим шта сам све видео, доживео, сазнао, прихватио или одбацио за толико времена вечног неспокојства и вечитог трагања за новим. Нисам доживео само оно што доживи човек коме је ишло све како је хтео, него сам ја лично доживео, колико и цела једна династија, по највећим градовима, највишим друштвима, највећим универзитетима, музејима, библиотекама, галеријама.“

Као писац-песник био је познат у европским круговима и уживао је велики углед. Био је један од ретких чланова Лондонског књижевног клуба који је био из иностранства. Бирали су га за члана после Рабидранта Тагоре, индијског писца и филозофа. Био је члан Српске краљевске академије. Припадао је тада модерној категорији песника-дипломата.

О Дучићу дипломати поједини његови савременици имали су различита мишљења. Коста Павловић, секретар у Амбасади у Букурешту у време када је Дучић био амбасадор, каже да је Дучић био плаховит, личан, сујетан, а као дипломата се увек поводио за првом реакцијом „сматрајући је гласом истине и блеском светлости“, својственом песнику, коју дипломата мора да прими са опрезом. Као песник који је имао савршен смисао за финесе и нијансе, по Павловићу, Дучић их је у дипломатији губио из вида. Својим говором „могао је да очара и да у свакој прилици у разговорима буде невероватно занимљив.“ Његова златоустост „имала је моћ завођења и снагу убеђивања“. Павловић смело тврди да Дучић „за дипломатију није имао ни воље ни интереса“, да му је успех у каријери био потребан због

тога што је то захтевала његова сујета и да је „ретко сјајну каријеру дипломате постигао захваљујући свом песништву.“

Пеђа Милосављевић, секретар Посланства у Мадриду када је Дучић био посланик, забележио је: „Пошто сам га добро упознао, Дучић је за мене био и остао прави господин из рода Храбрена, Милорадовића, или Владиславића“. Сматрао га је као „даровитог, далековидог Херцеговца који уме не само да оствари себе, већ и да собом оличи свој завичај, нацију, историју“.

Милан Стојадиновић, председник владе и министар иностраних послова, поводом Дучићеве мисије у Риму и његовог ангажовања око припреме југословенско-италијанских преговора записао је: „један фини ум, врло цењен писац и велики ценглмен.“ „Он је, уосталом, био свршио први, главни и уводни посао са много умешности, дипломатског такта и вештине, са урођеном интелигенцијом и господством каквог дубровачког поклицара. Своје признање и захвалност ја сам му ускоро изразио унапредивши га за првог амбасадора Југославије на страни.“

Иво Андрић је „ценио Дучићево изузетно образовање, живи дух и бриљантну конверзацију.“

Италијански министар гроф Ђано записао је у свом дневнику: „Дошао ми је Дучић у опроштајну посету. Тај надмени и ташти песник никад није веровао у споразум Рима и Београда. Сада се прави старим пријатељем.“ Стојадиновић га је „уклонио и учинио добро.“ Сам Дучић истим поводом, као да је знао шта Ђано мисли о њему, бележи у свом дневнику: „... толико сам сигуран да је гроф Ђано или равнодушан или чак задовољан. Разлози су физички и духовни. Ја сам у Риму из времена злих успомена и пуно памтим; можда верује да те спомене одвећ чувам...“

Занимљиво је како Јована Дучића види мађарски новинар Корнел Сентелеки који га је представио мађарској јавности 1927: „У његовој живописној и чудној прошлости налази се скоро цела Европа и читава европска култура. Годинама је живео у Риму, Женеви, Паризу, Атини и Мадриду и удисао прошлост и уметност ових метропола. Зато је јако приметан и осетан траг страних и старих култура у целом његовом понашању и мишљењу, које је фино и глатко и отмено, као код људи који су много видели, путовали и уживали. Али поред свега тога, они који познају приморске Словене, наћи ће на Дучићу њихове главне одлике. Својствена словенска туга, романтика брда и доброта брђана, машта приморских пастира

која иде у бескрајност, нагонска сањарија и трагање за лепотом, жуфра опојност народа из сунчаних предела – све се то може наћи у Дучићевом погледу, покретима на лицу, таласању његовог гласа, чак кад говори о Паризу, чак и кад разговор води на француском.“

Дучић је био занимљив саговорник и за личности из културе, политике, дипломатије. Вероватно не постоји дипломата не само његовог ранга који је службовао у метрополама где и Дучић а да није разговарао са њим. Један је од ретких који је оставио јединствена сведочанства, своја виђења појединих личности – портрете: бугарског краља Фердинанда Кобуршког, египатског краља Фуада, италијанског краља Емануела и многих других. Оставио је забелешке, можемо рећи, психолошко-историјске, судове о појединим народима, оцене, предвиђања, бриљантне анализе стања у Европи, о Малој Антанти, Балкану, немачко-италијанским односима, југословенско-италијанским. Већ 1932. године записао је како је Хитлер опасност за Немачку и за цео свет. Вероватно је један од ретких који је из позиције секретара у Посланству разговарао чак са председницима влада, министрима иностраних послова. И што је још занимљивије – као секретар пише министру иностраних послова, без обзира што у мисији постоји дипломата са вишим звањем.

Јован Дучић је био учесник у помало тајновитом свету дипломатије и сведок великих догађаја – државних удара, ратова, револуција и побуна, пораза и победа. За њега је историја била интелектуална страст и са својих више од 30 година у дипломатији постао је део те историје и међународног политичког и дипломатског живота.

Миладин Милошевић

ЈОВАН ДУЧИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ

Каталог изложбе

РОДНИ КРАЈ И ШКОЛОВАЊЕ

1. Уверење Српске православне парохије требињске – Извод из књиге рођених Јована Дучића, 8. април 1938.
Коста Ст. Павловић, *Јован Дучић*, Београд 2001.
2. Требиње, родно место Јована Дучића
фотографија, АЈ-377-Збирка фотографија

2

1

4

4. Јован Дучић, ђак Српске православне основне школе у Требињу

фотографија, АЈ-377, ЗФ

5. Панорама Мостара у коме је Јован Дучић завршио Трговачку школу

фотографија, АЈ-377, ЗФ

6. Панорама Сарајева где се 1890/1891. Јован Дучић уписао у први разред Учитељске школе

фотографија, АЈ-377, ЗФ

3. Родна кућа Јована Дучића у требињском насељу Подгљивље

фотографија Бети Вукановић, Кућа у Требињу у којој се родио Јован Дучић

5

6

7. Сомбор, град у коме Дучић завршио Учитељску школу 1893. године и стекао диплому учитеља у српским основним школама
фотографија, форум Полијикин Забавник

7

ЗАПОСЛЕЊЕ

8. Бијељина, место првог запослења Јована Дучића као учитеља у Српској основној школи 1893/1894.
фотографија, форум Полијикин Забавник

8

9

9. Током маја 1894. Дучић је отпуштен из службе и кажњен забраном „обављања учитељске службе у Српским школама у Босни и Херцеговини“. После протеривања, запослио се као учитељ у Манастиру Житомилић.

фотографија, АЈ-377, ЗФ

10. Јован Дучић у Солноку. Фотографију је посветио Јови Тупањанину, 29. јун 1894.

фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-Z-9

10

11

11. У периоду 1895–1899. Јован Дучић је радио као учитељ у Мостару и био активан у друштву „Гусле“.

фотографија, АЈ-377, ЗФ

12

СТУДИЈЕ

13. Уз помоћ пријатеља, Дучић 1899. одлази у Швајцарску на студије књижевности и филозофије на Универзитету у Женеви
фотографија, АЈ-377, ЗФ
14. На студијама у Женеви (Дучић стоји, други с лева)
фотографија, Радован Поповић, Исџина о Дучићу, Београд 1982.

12. Извештај учитеља Српско-православне школе у Мостару Јована Дучића, јун 1898.

Радован Поповић,
Исџина о Дучићу,
Београд 1982.

14

15. Јован Дучић као студент у Женеви, 1901.
*фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње,
X-Z-124*

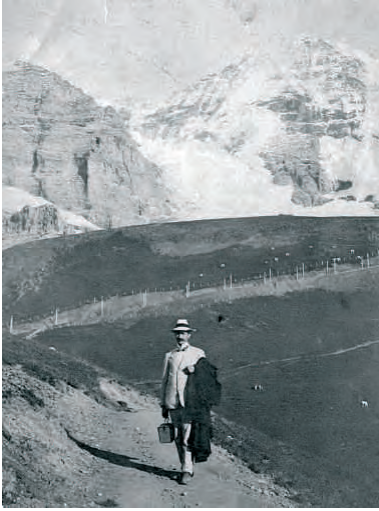

16

15

16. Са пријатељицом у Женеви, 1901.
*фотографија, Радован Поповић, Истина о Дучићу,
Београд 1982.*

17-1

17-3

18

17. Јован Дучић на излету у швајцарским Алпима, 1901.

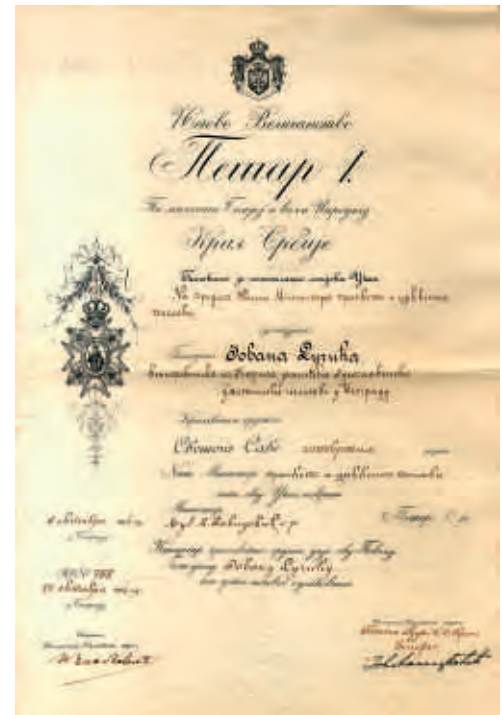
*фотографије, Библиотека Јована Дучића, Требиње,
X-Z-10-1, 2, 3*

18. Јован Дучић у Паризу, пред спомеником сликара Ежена Делакроа. Захваљујући стипендији српске владе, провео је неколико месеци у Паризу где је проучавао француску књижевност и уметност, 1902.

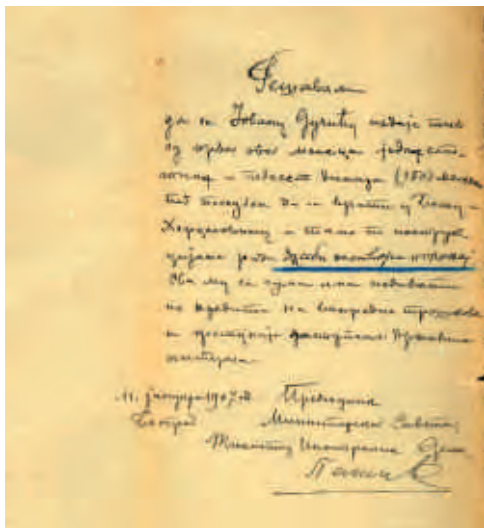
*фотографија, Коста Ст. Павловић,
Јован Дучић, Београд 2001.*

19. Указ о одликовању Јована Дучића орденом Светог Саве четвртог реда, Београд, 20. октобар 1904.

Архив САНУ, Београд 15068 – I-1

19

21

СЛУЖБОВАЊЕ

20. Карта света са градовима у којима је службовао Јован Дучић, 1908–1941.
21. Решење председника Министарског савета Краљевине Србије Николе Пашића по коме се Јовану Дучићу издаје, почев од 1. јануара 1907, 150 динара под „погодбом да се врати у Босну и Херцеговину и тамо по инструкцијама ради док себи не створи положај“, Београд, 11. јануар 1907.
АС, МИД КС, ПП, 1907,165/207

23

22. Писмо Јована Дучића – Јовану М. Јовановићу, начелнику у Министарству иностраних дела Краљевине Србије, о атмосфери у Италији, Рим, 7/20. децембар 1908.
AJ-80-35-180
23. Брошура Јована Дучића, „Анексија Босне и Херцеговине и српско питање“, Рим, 1908.
Народна библиотека Србије
24. Уверење да је Јован Дучића, саветник, био неуказни чиновник Министарства иностраних дела од 1. јуна 1907. до 1. маја 1910, Београд, 28. октобар 1924.
AJ-334-151-547

25. Указ краља Петра I Карађорђевића којим се Јован Дучић, чиновник Пресбириа Министарства иностраних дела, поставља за писара I класе Српског краљевског посланства у Цариграду, 8. мај 1910.

Српске Новине, бр. 104, 11. мај 1910.

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ У СОФИЈИ

26. Панорама Софије

фотографија, АЈ-377, ЗФ

26

27. Јован Дучић, писар I класе Српског краљевског посланства у Софији, 1910.

фотографија, Архив Србије, ПО-К 122-339

27

28

28. Извештај Јована Дучића, секретара Посланства Краљевине Србије у Софији – министру иностраних дела Миловану Ђ. Миловановићу, у коме описује личност бугарског краља Фердинанда Кобурга, 27. јануар/9. фебруар 1911.

AJ-80-1-525

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ У РИМУ

29. Панорама Рима, Piazza del Popolo
фотографија, AJ-377, 3Ф
30. Списак секретара, конзула и вицеконзула са подацима о класи, од када је у класи и годинама службе. За Јована Дучића се види да је унапређен у звање секретара V класе Посланства Краљевине Србије у Риму 29. јуна 1912.

АС, МИД КС, ПО, 1913, П/2-1

29

31. Јован Дучић пред зградом Посланства Краљевине СХС у Риму
фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-Z-16-1

32. Писмо Јована Дучића – Јовану М. Јовановићу, начелнику у Министарству иностраних дела Краљевине Србије, о интересовању италијанске штампе за питање Старе Србије, Рим, 2/15. октобар 1912.

AJ-80-35-182

33. Извештај Јована Дучића, отправника послова Посланства Краљевине Србије у Риму – Министарству иностраних дела Краљевине Србије о разговору са Елефтериосом Венизелосом, председником грчке владе, о ситуацији у Европи, Рим, 29. јануар 1913.

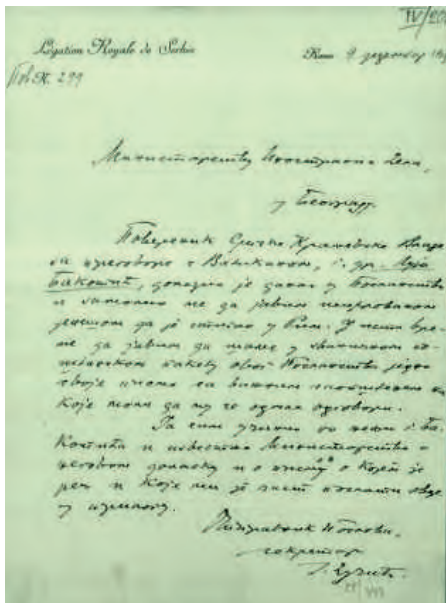
АС, МИД КС, ПО, 1913, 78/18

34. Извештај Јована Дучића, отправника послова Посланства Краљевине Србије у Риму – Министарству иностраних дела Краљевине Србије о разговору са Лујом Бакотићем, повереником српске владе за преговоре са Ватиканом, Рим, 9. децембар 1913.

АС, МИД КС, ПО, 1913, 88/343

31

34

35

35. Јован Дучић испред фонтане Delle Naiadi у Риму, 1914.

фотографија,
Библиотека Јована
Дучића, Требиње,
X-Z-16-2-3

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ У АТИНИ

36. Указ краља Петра I Карађорђевића којим се Јован Дучић унапређује у звање секретара IV класе Посланства Краљевине Србије у Атини, 25. април 1914.

AJ-334-123-19

37

38

37. Панорама Атине

фотографија, AJ-377, ЗФ

38. Јован Дучић у Атини, април 1916.

*фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње,
X-Z-17*

39. Извештај Јована Дучића, секретара Посланства Краљевине Србије у Атини, о разговору са Елефтериосом Венизелосом, председником грчке владе, о ситуацији у Грчкој после објаве рата Румуније Аустро-Угарској, Атина, 18. август 1916.

АС, МИД КС, ПО, 1916, 214/516

40. Извештај Јована Дучића, секретара Посланства Краљевине Србије у Атини – Генералном конзулату Краљевине Србије у Солуну, о разговору са грофом Боздаријем, италијанским послаником у Грчкој, о ситуацији у Грчкој, Атина, 7. август 1917.

АС, МИД КС, ПО, 1917, 237/59

41

41. Јован Дучић у Солуну приликом обиласка Солунског фронта, у друштву са Ташком Наумовим, Марком Капелником и поручником Бајаловићем, 1. децембар 1917.

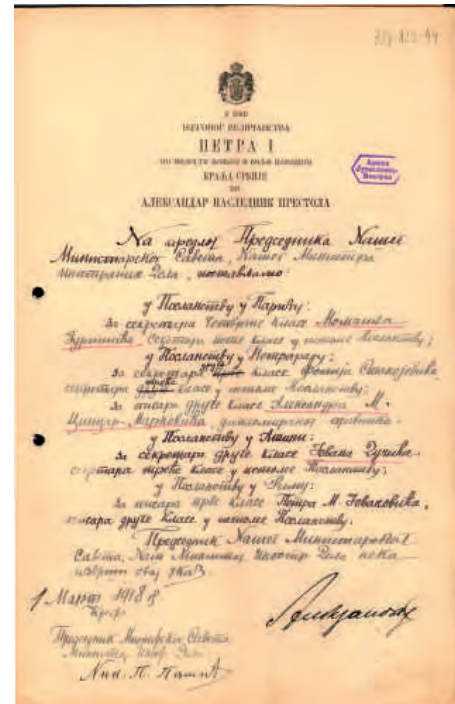
фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-Z-52

42. Указ краља Петра I Карађорђевића којим се Јован Дучић унапређује у звање секретара II класе Посланства Краљевине Србије у Атини, 1. март 1918.

AJ-334-123-44

43. Са пријатељима у Атини, на Акропољу (Дучић трећи с лева), 1918.

фотографија, Радован Поповић, Истина о Дучићу, Београд 1982.

42

44-1

44-2

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ У МАДРИДУ / ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА У МАДРИДУ

44. Указ наследника престола Александра којим се Јован Дучић, секретар II класе Посланства Краљевине Србије у Атини, премешта у истом звању у Посланство Краљевине Србије у Мадриду, 11. јул 1918.

AJ-334-123-84

45

45. Панорама Мадрида, Краљевска палата
фојфотографија, AJ-377, 3Ф

46. Зграда Посланства Краљевине СХС у Мадриду у којој је службовао Јован Дучић, улица Velázquez 27.
*фотографија, аутор Душан Панић
Амбасада Републике Србије у Мадриду*
47. Службени лист Јована Дучића, секретара II класе Посланства Краљевине Србије у Мадриду, 1918.
AJ-334-74-239
48. Јован Дучић у Мадриду, 1919.
*фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње,
X-Z-19-1-2*
49. Указ наследника престола Александра којим се Јован Дучић, секретар II класе, унапређује у звање секретара I класе Посланства Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Мадриду, 1. мај 1919.
AJ-334-123-138

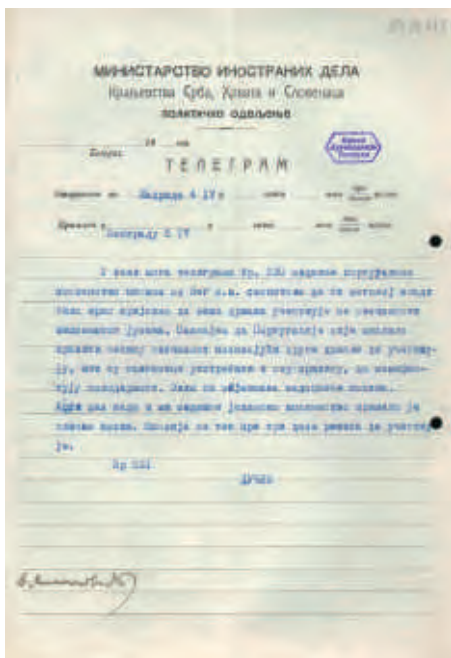

48

50

50. Јован Дучић са министром иностраних послова Венецуеле Е. Г. Борхесом испред дворца Пардо код Мадрида, 1920.
*фотографија,
Библиотека Јована Дучића,
Требиње, X-Z-53*

51

51. Телеграм Јована Дучића, секретара I класе Посланства Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Мадриду, о свечаностима у Лисабону поводом откривања споменика Незнаном јунаку, Мадрид, 17. април 1921.

AJ-334-94-877, 879

52. Текст заклетве Јована Дучића, саветника Посланства Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Мадриду, 22. август 1921.

AJ-334-78-644

53. Јован Дучић у друштву са послаником Краљевине СХС у Мадриду др Антом Тресић-Павичићем, Велеом, Т. Ристићем, 1921.

фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње,

X-Z-54-2

52

53

54. Извештај Јована Дучића, отправника послова Посланства КСХС у Мадриду – Министарству иностраних послова о пооштравању визног режима у Шпанији и о потреби закључења Конвенције за екстрадицију са Шпанијом, Мадрид, 1. јун 1922.

AJ-334-346-1107

55. Телеграм Ђорђа Настасијевића, новопостављеног саветника Посланства КСХС у Мадриду – Министарству иностраних послова, у коме обавештава да је Јован Дучића предао дужност, 12. октобар 1922.

AJ-334-151-527

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА У АТИНИ

56. Указ краља Александра I Карађорђевића којим се Јован Дучић, секретар I класе Посланства Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Мадриду поставља за саветника Посланства КСХС у Атини, у рангу генералног конзула III класе, 6. август 1922.

AJ-334-124-455

57. Атина у време службовања Јована Дучића, 1923.
фотографија, AJ-377, 3Ф

56

57

58

58. Јован Дучић по други пут у Атини, 1923.
 фотоографија, Библиоотека Јована Дучића, Требиње,
 X-Z-15

59. Легитимација Јована Дучића, Атина, 5. март 1923.
 Архив САНУ, Београд 15068-I-7

60. Захвалница патријарха српског Димитрија Јовану
 Дучићу, за прилог изградњи Храма Светог Саве на
 Врачару, 17. јун 1923.
 Архив САНУ, Београд 15068-I-8

59

60

61. Извештај Јована Дучића, саветника Посланства Краљевине СХС у Атини, о политичкој ситуацији у Грчкој после повратка Елефтериоса Венизелоса, Атина, 10. јануар 1924.

AJ-395-11-112

62. Извештај Јована Дучића, саветника Посланства Краљевине СХС у Атини, о намери грчке владе да успостави дипломатске односе са Совјетским Савезом, Атина, 21. јануар 1924.

AJ-395-11-252

63. Извештај Јована Дучића, саветника Посланства Краљевине СХС у Атини, о грчко-бугарским односима, Атина, 26. мај 1924.

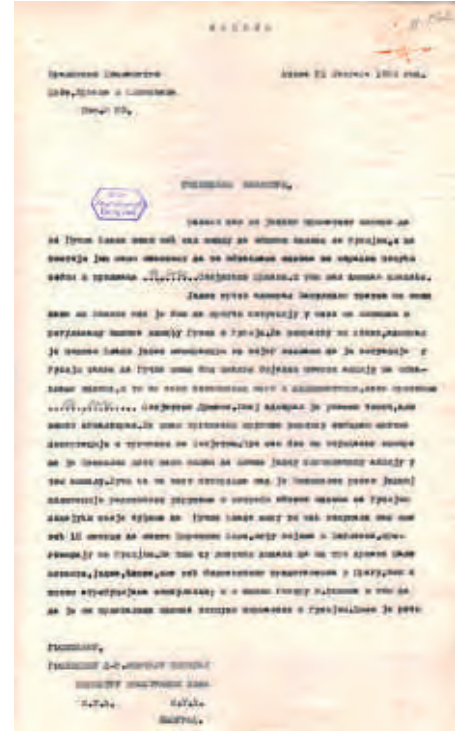
AJ-388-10-35

64. Јован Дучић са гимназијалком из Земуна и г-ђицом К. Авакумовић на излету у Халандри код Атине, 23. април 1924.

фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-Z-57

65. Извештај посланика Марковића из Атине о разрешењу Јована Дучића 31. октобра 1924, 7. новембар 1924.

AJ-334-151-549

62

64

66

СТАЛНА ДЕЛЕГАЦИЈА КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА ПРИ ДРУШТВУ НАРОДА У ЖЕНЕВИ

66. Указ краља Александра I Карађорђевића којим се Јован Дучић поставља за сталног владиног делегата при Друштву народа у Женеву и унапређује из IV у III групу I категорије, 9. октобар 1924.

AJ-334-125-145

67. Панорама Женеве, Palais des Nations
*фотографија, Сјална мисија
Републике Србије у Женеву*

68. Зграда у којој је било седиште Сталне делегације Краљевине СХС при Друштву народа у Женеву, rue des Alpes 5.

*фотографија, Сјална мисија
Републике Србије у Женеву*

68-1

68-2

69. Телеграм Јована Дучића – Министарству иностраних послова КСХС, у коме обавештава да је преузео дужност сталног делегата при Друштву народа у Женеви, 3. јануар 1925.

AJ-334-151-553

70. Извештај Јована Дучића, сталног делегата при Друштву народа – министру иностраних послова Краљевине СХС др Момчилу Нинчићу о положају Краљевине СХС у Друштву народа, Женева, 20. април 1925.

Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-B-2

**ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА
И СЛОВЕНАЦА У КАИРУ /
ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ СРБА,
ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА У КАИРУ**

71. Указ краља Александра I Карађорђевића којим се Јован Дучић, стални делегат при Друштву народа у Женеви, поставља за генералног конзула III групе I категорије у Генералном конзулату Краљевине СХС у Каиру, 30. август 1925.

AJ-334-125-571

72

75

73

72. Панорама Каира

фотографија, АЈ-377, 3Ф

73. Акредитивно писмо за Јована Дучића, генералног конзула III групе I категорије у Генералном конзулату Краљевине СХС у Каиру, 15. септембар 1925.

АЈ-334-219-556

74. Решење Министарства иностраних послова којим се Јован Дучић разрешава дужности сталног делегата при Друштву народа у Женеви и упућује на нову дужност у Генерални конзулат Краљевине СХС у Каиру, 7. децембар 1925.

АЈ-334-151-637

75. Јован Дучић у Каиру, 1926.

фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-Z-122

76. Указ краља Александра I Карађорђевића о укидању Генералног конзулата и отварању Посланства Краљевине СХС у Каиру, 30. март 1926.

AJ-334-126-123

77. Указ краља Александра I Карађорђевића којим се Јован Дучић поставља за отправника послова, као саветник у III групи, Посланства Краљевине СХС у Каиру, 30. март 1926.

AJ-334-126-125

78. Јован Дучић обилази знаменитости Египта, 1926.
фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-Z-21-2

79. Извештај Јована Дучића, отправника послова Посланства Краљевине СХС у Каиру – министру иностраних послова др Момчилу Нинчићу о спољној трговини Египта, Каиро, 21. новембар 1926.

AJ-334-384-1206

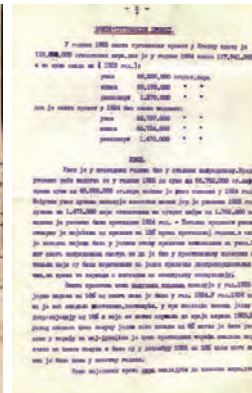
76

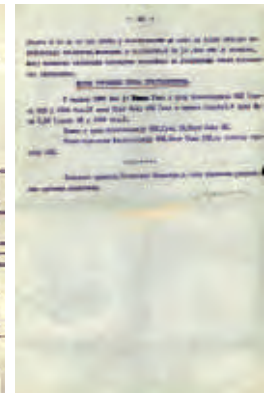
78

79-1

79-2

79-3

82

80. Извештај Јована Дучића, отправника послова Посланства Краљевине СХС у Каиру – министру иностраних послова др Момчилу Нинчићу о одговору египатске владе поводом питања провизорне трговинске конвенције са Египтом, Каиро, 2. децембар 1926.

AJ-334-384-1206

81. Интервју мађарског новинара Корнела Сентелекија са Јованом Дучићем у Каиру „Мађари о Јовану Дучићу – посета Јовану Дучићу, највећем српском песнику“, објављен у листу „Банмеђи Наplo“, фебруар 1927.

Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-B-5

82. Јован Дучић у свом кабинету у Посланству Краљевине СХС у Каиру, 1927.

фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-Z-121-2

83. Указ краља Александра I Карађорђевића којим се Јован Дучић, саветник Посланства Краљевине СХС у Каиру, ставља на располагање, 30. август 1927.

AJ-334-126-709

84. Телеграм секретара Слободана Гођевца – Министарству иностраних послова, у коме обавештава да му је Јован Дучић предао дужност отправника послова Посланства Краљевине СХС у Каиру, 10. децембар 1927.

AJ-334-151-598

83

НА РАСПОЛАГАЊУ – БЕОГРАД

85. Јован Дучић у Београду, 1927.
фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-Z-38-2
86. Хотел „Бристол“ у Београду, у коме је Дучић становао док је био на располагању, 1927.
фотографија, форум Полијикин Забавник
87. Кафана „Коларац“ у Београду у којој је Дучић често боравио
фотографија, форум Полијикин Забавник
88. Јован Дучић и Милан Ракић у Министарству иностраних послова у Београду, лето 1928.
фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-Z-59
89. Писмо Главне контроле Краљевине СХС – Министарству иностраних послова, којим обавештава да је Државни савет својом пресудом бр. 21540 од 26. јуна 1928. поништио Указ којим се Јован Дучић саветник Посланства Краљевине СХС у Каиру ставља на располагање, 28. новембар 1928.

AJ-334-151-619

85

86

87

88

90

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У КАИРУ

90. Указ краља Александра I Карађорђевића којим се Јован Дучић, саветник на располагању, поставља за саветника III групе I категорије Посланства Краљевине Југославије у Каиру, 6. децембар 1929.

AJ-334-127-625

91. Панорама Каира, Медина

фотографија, AJ-377,3Ф

92. Телеграм Јована Дучића – Министарству иностраних послова Краљевине Југославије, у коме обавештава да је преузео дужност отправника послова Посланства КЈ у Каиру, 10. фебруар 1930.

AJ-334-151-634

93. Јован Дучић по други пут у Каиру, 1930.

*фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње,
X-Z-34*

94. Извештај Јована Дучића, отправника послова Посланства Краљевине Југославије у Каиру – Конзуларно-трговинском одељењу Министарства иностраних послова у коме обавештава да је склопљен привремени трговински уговор између Југославије и Египта, Каиро, 14. март 1930.

AJ-334-384-1206

93

95. Извештај Јована Дучића, отправника послова Посланства Краљевине Југославије у Каиру – Конзуларно-трговинском одељењу Министарства иностраних послова, о привредним везама Краљевине Југославије са Египтом и раду Посланства, 2. мај 1930.

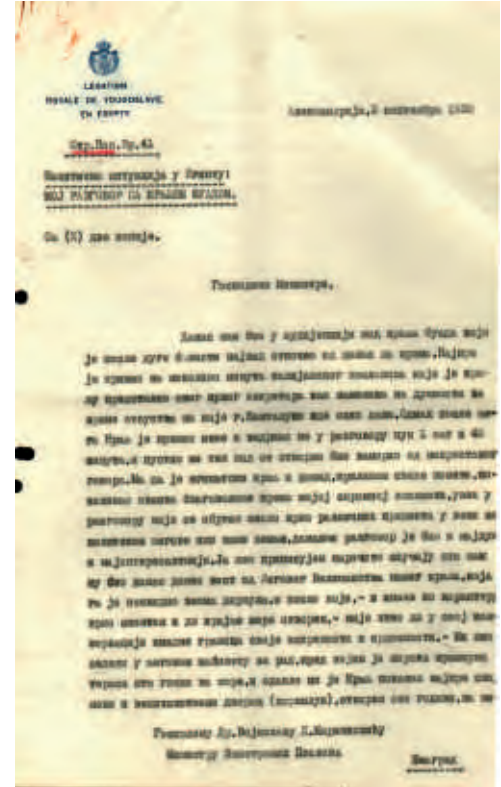
AJ-334-219-556

96. Извештај Јована Дучића, отправника послова Посланства Краљевине Југославије у Каиру – др Војиславу Д. Маринковићу, министру иностраних послова КЈ, „Политичка ситуација у Египту: мој разговор с краљем Фуадом“, Александрија, 3. септембар 1930.

*AJ, Посланство КЈ у Лондону,
ф. I, дос. I-11*

97

96

97. Јован Дучић, отправник послова Посланства КЈ у Каиру, 1931.

*Библиотека Јована Дучића,
Трбиње, X-Z-29*

98

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У БУДИМПЕШТИ

98. Указ краља Александра I Карађорђевића којим се Јован Дучић, отправник послова Посланства Краљевине Југославије у Каиру, поставља за изванредног посланика и опуномоћеног министра II положајне групе II степена Посланства КЈ у Будимпешти, 3. јануар 1932.

AJ-334-129-11

99. Панорама Будимпеште, зграда Парламента

фотографија, AJ-377, 3Ф

99

100

100. Посланство Краљевине Југославије у Будимпешти

фотографија, AJ-377, 3Ф

101. Телеграм Јована Дучића – Министарству иностраних послова КЈ, у коме обавештава да је преузео дужност посланика Посланства Краљевине Југославије у Будимпешти, 16. фебруар 1932.

AJ-334-151-675

102. Јован Дучић, посланик Краљевине Југославије у Будимпешти, 1932.

фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-Z-28

103. Свечана вечера у Будимпешти у част Пен-конгреса у мраморној сали Хотела „Гелерт“ (слева: Антон Раду, Јован Дучић, грофица Стефани Бетлен, Џон Голсворти и други), објављено у листу *Képes Pesti Hírlap*, 19. маја 1932.

фотографија, Радован Поповић, Исџина о Дучићу, Београд 1982.

104. Извештај Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Будимпешти – Богољубу Јевтићу, министру иностраних послова КЈ, „Мађарски песимизам о Југославији. Бесправност Србије као некултурне земље“, Будимпешта, 13. јул 1932.

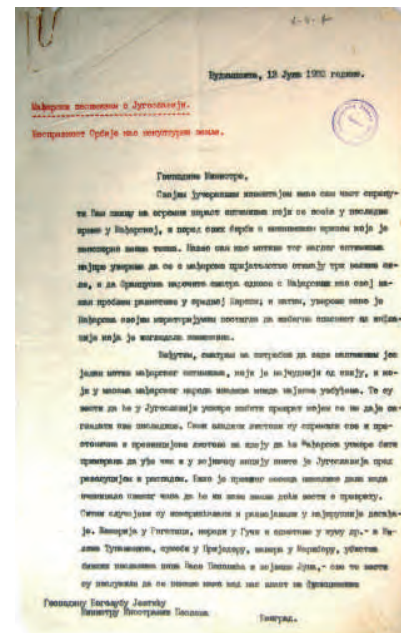
Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-B-7

105. Јован Дучић у Београду, приликом доласка на реферисање у Министарство иностраних послова, 1932.

фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-Z-24-1

102

104

Jovan Ducić
1932

105

107

106. Извештај Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Будимпешти, Богољубу Јевтићу, министру иностраних послова КЈ о ставу Мађарске према Конференцији у Стрezi, Будимпешта, 8. септембар 1932.

AJ-334-31-87

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У РИМУ

107. Указ краља Александра I Карађорђевића којим се Јован Дучић, посланик у Посланству Краљевине Југославије у Будимпешти, премешта у Посланство КЈ у Риму у звању посланика II групе II степена, 10. август 1933.

AJ-334-129-510

108. Палата Киђи, седиште Министарства иностраних послова Италије у Риму

фотографија,
AJ-377, 3Ф

108

109. Телеграм Јована Дучића – Министарству иностраних послова КЈ, у коме обавештава да је преузео дужност посланика Посланства Краљевине Југославије у Риму, 1. октобар 1933.

AJ-334-151-725

110. Јован Дучић у свечаним кочијама улази у Квиринал да преда акредитивна писма италијанском краљу, Рим, 1933.

*фотографија, Коста Ст. Павловић,
Јован Дучић, Београд 2001.*

111. Извештај Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Риму – Богољубу Јевтићу, министру иностраних послова КЈ, „Разговор с турским амбасадором о посети Литвинова Мусолинију“, Рим, 7. децембар 1933.

*AJ, Сјална делегација КЈ њри Друшћиву народа
у Женеви, ф. 22, дос. 10, Италија*

112. Допис адвоката Бранислава Ст. Миленковића – министру иностраних послова КЈ, у коме тражи да се ослободи царине споменик Петру I Петровићу Његошу, који Јован Дучић поклања родном граду Требињу и сагласност министра да се то учини, Београд, 11, 13. децембар 1933.

AJ-334-151-728, 730

113. Споменик Његошу, рад Томе Росандића, који је Јован Дучић поклонил родном граду Требињу, 28–29. мај 1934.

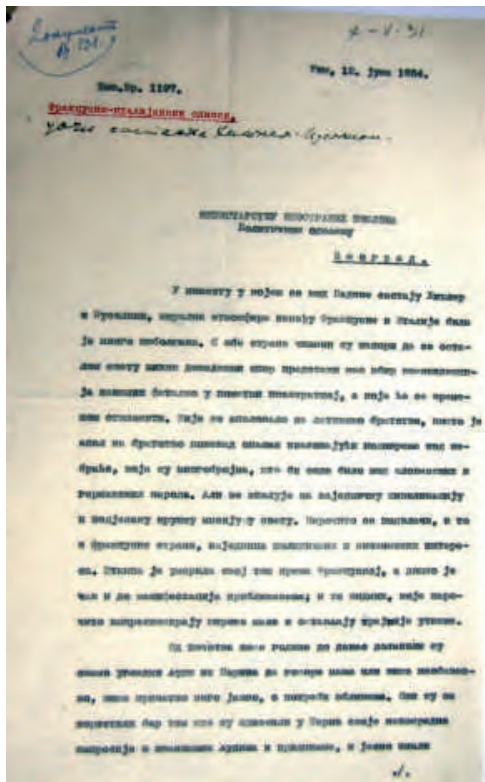
фотографија, AJ-377, ЗФ

110

113

114

114. Извештај Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Риму – Политичком одељењу Министарства иностраних послова Краљевине Југославије, о француско-италијанским односима уочи састанка Хитлер-Мусолини, Рим, 12. јун 1934.

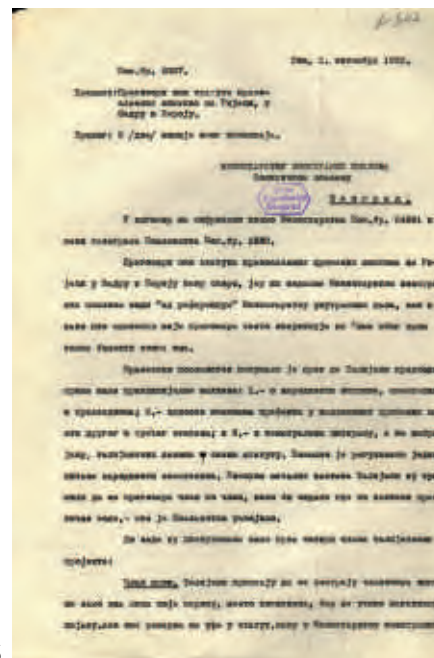
Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-B-31

115. Извештај Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Риму – Милану Стојадиновићу, председнику Министарског савета и министру иностраних послова КЈ, о разговору са француским амбасадором Шамбреном о енглеско-италијанском рату, Рим, 12. октобар 1935.

*AJ, Посланство КЈ у Лондону,
ф. I, дос. I-2*

116. Извештај Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Риму – Политичком одељењу Министарства иностраних послова Краљевине Југославије, о преговорима око статута православних општина на Риједи, у Задру и Пероју, Рим, 2. новембар 1935.

AJ-377-1-1

116

117. Забелешке Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Риму, „Наши преговори о српским православним црквеним општинама у Италији“ (Нептунске конвенције), 1935.

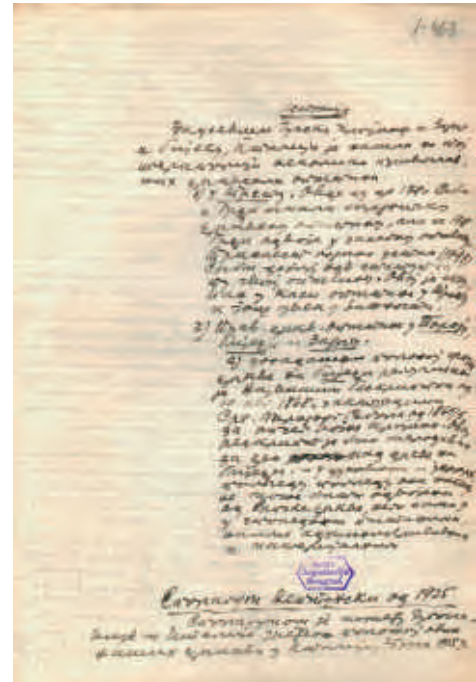
AJ-373-1-1

118. Јован Дучић, посланик Краљевине Југославије у Риму у свом кабинету, 1935.

*фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње,
X-Z-123*

119. Захтев Јована Дучића – Министарству иностраних послова КЈ, у коме тражи да му се одобри законски одмор и одговор „... сада није моменат да напуштате Рим. Зато вас молим да причекате до повољнијих прилика“, 26, 28. октобар 1936.

AJ-334-744

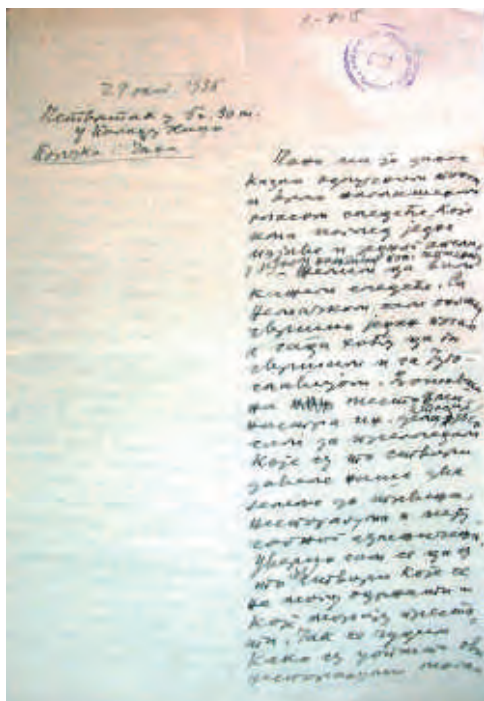

117

118

120

120. Белешка Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Риму, о првом разговору са грофом Галеацом Ђаном, министром иностраних послова Краљевине Италије, о побољшању односа са Југославијом и перспективама за склапање италијанско-југословенског споразума, Рим, 29. октобар 1936.

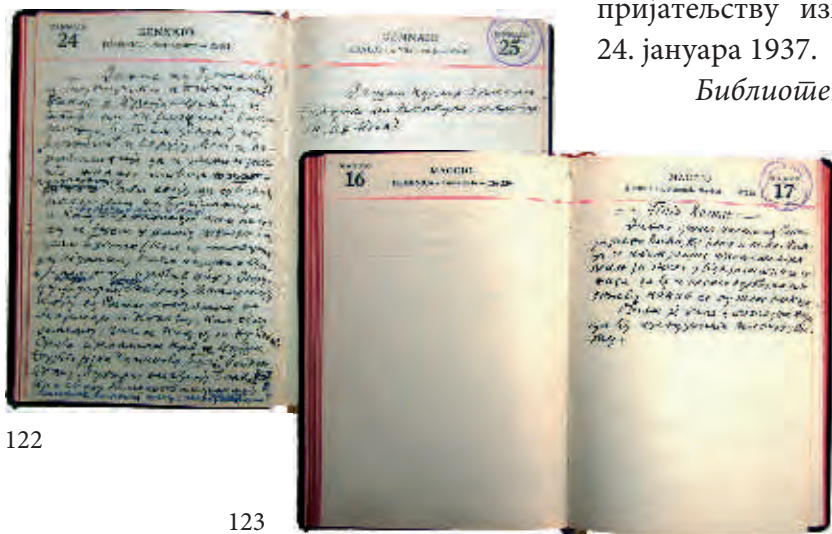
Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-B-15

121. Белешка Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Риму, о трећем разговору са грофом Галеацом Ђаном, министром иностраних послова Краљевине Италије, о реакцији Бенита Мусолинија у вези са предстојећим преговорима за склапање италијанско-југословенског споразума, Рим, 20. новембар 1936.

Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-B-15

122. Извод из Дневника Јована Дучића о вечном пакту о пријатељству између Југославије и Бугарске од 24. јануара 1937.

Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-A-34

122

123. Извод из Дневника Јована Дучића из Рима у коме каже: „... Овим је пала и последња нада да ћу продужити мисију у Риму“, 17. мај 1937.

Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-A-34

123

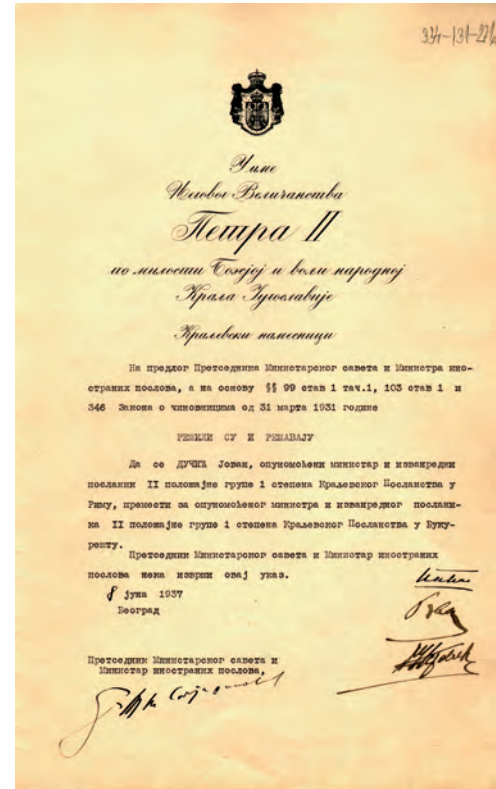
124. Допис Политичког одељења Министарства иностраних послова КЈ, у коме обавештава да је Јован Дучић предао дужност посланика Посланства Краљевине Југославије у Риму саветнику Павлу Бељанском, 27. септембар 1937.

AJ-334-151-758

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У БУКУРЕШТУ / АМБАСАДА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У БУКУРЕШТУ

125. Указ краљевских намесника којим је Јован Дучић, изванредни посланик и опуномоћени министар II положајне групе I степена Краљевског посланства у Риму, премештен у истом звању за краљевског посланика у Букурешту, 8. јун 1937.

AJ-334-131-271 a

125

126

126. Панорама Букурешта,
Bulevardul Elisabeta
фоитографија, AJ-377, 3Ф

127. Зграда у којој се налазило
Посланство КЈ у Букурешту,
Calea Dorobantilor 34.
фоитографија, Амбасада
Републике Србије у Букурештију

129

130

128. Телеграм Јована Дучића – Министарству иностраних послова КЈ, у коме обавештава да је преузео дужност посланика Посланства Краљевине Југославије у Букурешту, 5. новембар 1937.

AJ-334-151-763

129. Телеграм Јована Дучића – Министарству иностраних послова КЈ, у коме обавештава да је предао акредитивна писма румунском краљу Каролу II приликом аудијенције, 12. новембар 1937.

AJ-334-151-765

130. Јован Дучић, посланик Краљевине Југославије у Букурешту, 1937.

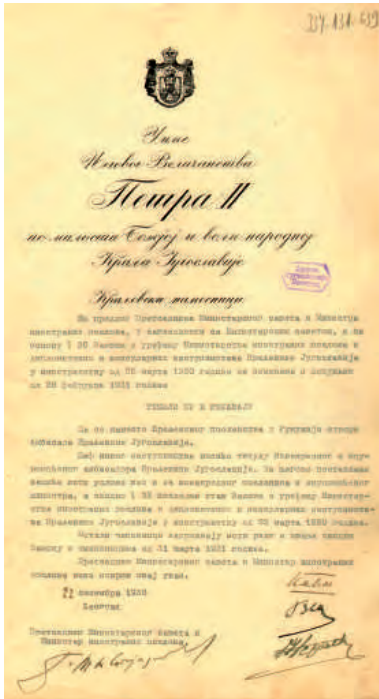
фотографија, Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-Z-48

131. Извештај Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Букурешту – Милану Стојадиновићу, председнику Министарског савета и министру иностраних послова КЈ, о разговору са јапанским послаником у вези са ратом у Кини и савезом са Италијом, Букурешт, 23. новембар 1937.

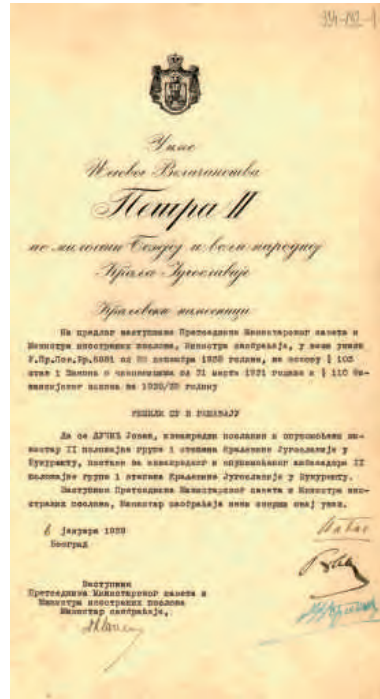
AJ, Посланство КЈ у Лондону, ф. I, дос. I-7

132. Извештај Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Букурешту – Милану Стојадиновићу, председнику Министарског савета и министру иностраних послова КЈ, о разговору са краљем Каролом, Букурешт, 28. јун 1938.

Библиотека Јована Дучића, Требиње, X-B-31

133

134

133. Указ краљевских намесника којим је Посланство Краљевине Југославије у Букурешту подигнуто на ранг Амбасаде, 22. децембар 1938.

AJ-334-131-639

134. Указ којим је Јован Дучић, изванредни посланик и опуномоћени министар II положајне групе I степена, наименован за изванредног и опуномоћеног амбасадора Краљевине Југославије у Букурешту, 6. јануар 1939.

AJ-334-132-1

135. Телеграм амбасадора Краљевине Југославије у Букурешту Јована Дучића у коме тражи да му се пошаљу акредитивна писма ради предаје истих приликом предстојеће аудијенције код румунског краља Карола II 13. фебруара 1939, 6. фебруар 1939.

AJ-334-90-330

136. Јован Дучић, амбасадор Краљевине Југославије у Букурешту, после предаје акредитивних писама, на дворском степеништу, 1939.

фотографија, Коста Ст. Павловић,
Јован Дучић, Београд 2001, 108.

136

137

137. Телеграм Јована Дучића, амбасадора Краљевине Југославије у Букурешту – Министарству иностраних послова Краљевине Југославије, о разговору са Григоријем Гафенкуом, румунским министром иностраних послова, Букурешт, 28. јануар 1939.

AJ-310-4

138. Шифровани телеграма Јована Дучића, амбасадора Краљевине Југославије у Букурешту – Посланству КЈ у Лондону, о разговору са Армандом Калинескуом, председником румунске владе, о ревизионистичкој акцији Бугарске и Мађарске и другим спољнополитичким питањима, Букурешт, 29. јул 1939.

AJ, Посланство КЈ у Лондону, ф. I, дос. I-3

139

139. Јован Дучић, амбасадор Краљевине Југославије у Букурешту у свечаној униформи, 1939.

фотографија, AJ-377, 3Ф

140. Извештај Јована Дучића, амбасадора Краљевине Југославије у Букурешту – Конзуларно-привредном одељењу Министарства иностраних послова КЈ, о могућностима југословенске туристичке понуде у Румунији, Букурешт, 7. март 1940.

AJ-395-46-335

141. Телеграм Јована Дучића – Министарству иностраних послова, у коме обавештава да је предао дужност у Букурешту саветнику Амбасаде др Драгутину Кулмеру, 31. мај 1940.

AJ-334-151-807

142

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У МАДРИДУ / ЛИСАБОНУ

143. Указ којим је Јован Дучић, опуномоћени амбасадор Краљевине Југославије у Букурешту, премештен за изванредног посланика и опуномоћеног министра Посланства КЈ у Мадриду, 22. мај 1940.

AJ-334-132-486

144. Мадрид и Лисабон, последњи градови у којима је службовао Јован Дучић

фотографија, AJ-377, ЗФ

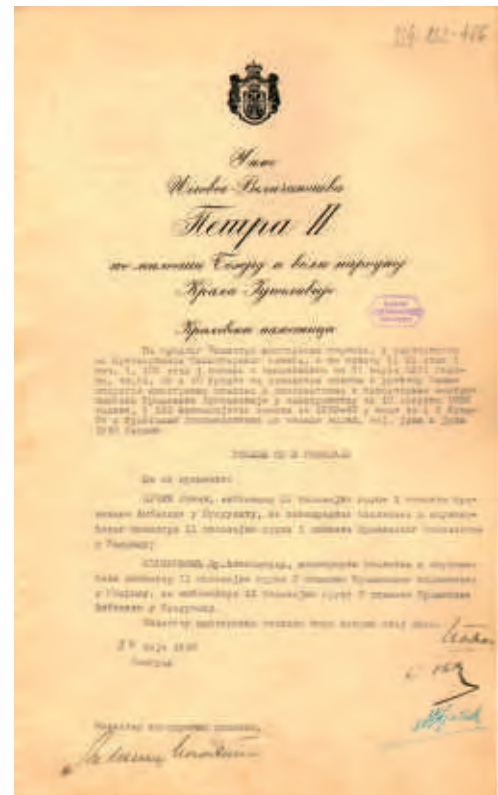
144-1

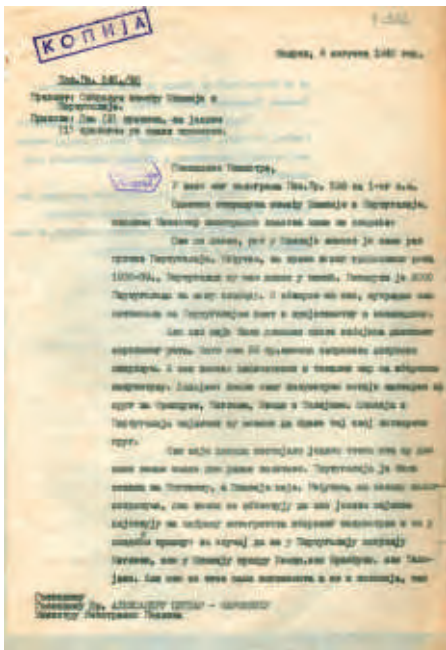
144-2

142. Јован Дучић, амбасадор Краљевине Југославије у Букурешту, на пријему у друштву дипломатског кора, 1940.

*фотографија,
Радован Поповић,
Истина о Дучићу,
Београд 1982.*

143

147

145. Телеграм Јована Дучића – Министарству иностраних послова КЈ, у коме обавештава да је преузео дужност посланика Посланства Краљевине Југославије у Мадриду, 3. јун 1940.

AJ-334-151-809

146. Извештај Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Мадриду – др Александру Цинцар-Марковићу, министру иностраних послова КЈ, о ситуацији у Шпанији, Мадрид, 9. јун 1940.

*AJ, Посланство КЈ у Лондону,
ф. I, дос. I-10*

147. Извештај Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Мадриду – др Александру Цинцар-Марковићу, министру иностраних послова КЈ, о споразуму Шпаније и Португалије, Мадрид, 4. август 1940.

AJ-138-4-22

149

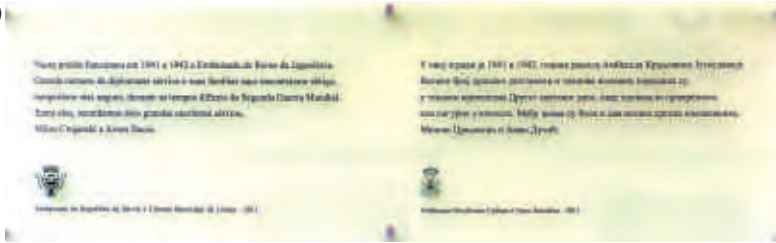
148. Решење министра иностраних послова Александра Цинцар-Марковића о акредитацији Јована Дучића, посланика КЈ у Мадриду, код владе Републике Португалије, 15. новембар 1940.

AJ-334-151-816

149. Avenida Praia da Vitoria 50/2 Lisboa, адреса на којој се налазило Посланство Краљевине Југославије у Лисабону, 1941.

фотографија, Амбасада Републике Србије у Лисабону

150

150. Спомен-плоча на згради у којој се налазило Посланство Краљевине Југославије у Лисабону и у коме је службовао Јован Дучић, 1941.
*фотографија, Амбасада
Републике Србије у Лисабону*

151. Телеграм Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Мадриду – Генералном конзулату КЈ у Јерусалиму, министру иностраних послова, о разговору са америчким амбасадором, Мадрид, 28. април 1941.

AJ-103-63-283

152. Писмо Јована Дучића – посланику КЈ у САД Константину Фотићу, у коме изражава жељу да дође у САД и упознаје га са ситуацијом у којој се налази југословенска влада у Јерусалиму, Мадрид, 25. мај 1941.

AJ-371-60-286

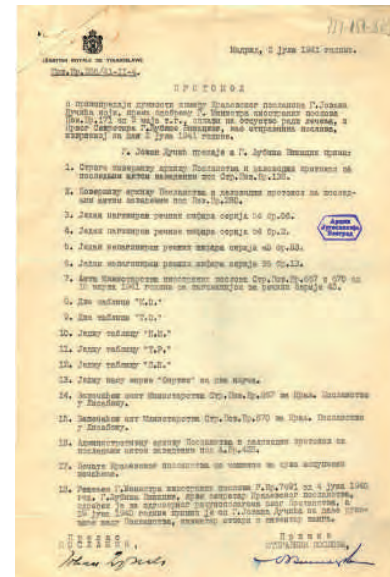
154-1

153. Телеграм Јована Дучића, посланика Краљевине Југославије у Мадриду – Генералном конзулату КЈ у Јерусалиму, министру иностраних послова др Момчилу Нинчићу, о разговору са британским послаником у Мадриду Самјуелом Хором, Мадрид, 5. јун 1941.

AJ-103-63-283

154. Допис отправника послова Љубише Вишацког – министру иностраних послова Момчилу Нинчићу у коме извештава о извршеној примопредаји дужности између њега и посланика Јована Дучића, у Мадриду и Лисабону, 2. јул 1941.

AJ-334-151-828, 829

154-2

155

Кочича
9 јула 1941

Момчило Нинчићу
Улица Краљице Јелене
Београд

Зашто не одлазиш у Швајцарску или Јужну Африку по својој вољи или као приватна личност у Америку, 9. јул 1941.

Момчило Нинчићу
Улица Краљице Јелене
Београд

ПОСЛАНИК БЕЗ ПОСЛАНСТВА

155. Писмо министра иностраних послова Момчила Нинчића – Јовану Дучићу у коме га обавештава да до решења владе може отићи у Швајцарску или Јужну Африку по својој вољи или као приватна личност у Америку, 9. јул 1941.

AJ-334-151-826

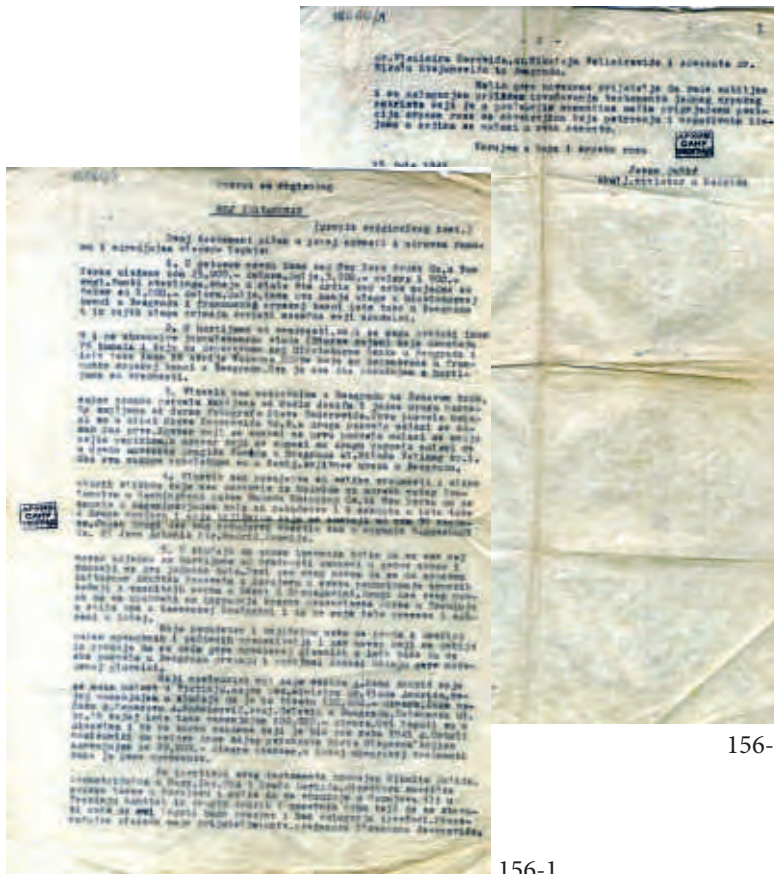
155

156. Тестамент Јована Дучића, Гери, 15. јул 1941.

Архив САНУ,
Београд 15060/1

157. Телеграм посланика КЈ у САД Константина Фотића у коме преноси молбу посланика Дучића за још годину дана боловања на основу force majeure и одговор министра Нинчића, 19. 22. мај 1942.

AJ-334-151-831

158

158. Градић Гери у држави Индијана, САД, у коме је Јован Дучић, први амбасадор Краљевине Југославије, завршио свој живот 7. априла 1943.

фотографија, АЈ-377, ЗФ

159. Телеграм министра иностраних послова КЈ Слободана Јовановића – Михаилу Дучићу, поводом смрти његовог брата Јована Дучића, Лондон, 8. април 1943.

АЈ-334-151-831

159

САДРЖАЈ

Јован Дучић у дипломатији (<i>Миладин Милошевић</i>)	5
Каталог изложбе	
ЈОВАН ДУЧИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ	15
Родни крај и школовање	15
Запослење	17
Студије	19
Службовање	22
Посланство Краљевине Србије у Софији	23
Посланство Краљевине Србије у Риму	24
Посланство Краљевине Србије у Атини	26
Посланство Краљевине Србије у Мадриду / Посланство Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Мадриду	28
Посланство Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Атини	31
Стална делегација Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца при Друштву народа у Женеви	34
Генерални конзулат Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Каиру / Посланство Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Каиру	35
На располагању – Београд	39
Посланство Краљевине Југославије у Каиру	40
Посланство Краљевине Југославије у Будимпешти	42
Посланство Краљевине Југославије у Риму	44
Посланство Краљевине Југославије у Букурешту / Амбасада Краљевине Југославије у Букурешту	49
Посланство Краљевине Југославије у Мадриду / Лисабону	53
Посланик без посланства	56

ЈОВАН ДУЧИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ

Каталог изложбе

Издавач

Архив Југославије
Васе Пелагића 33, Београд
www.arhivyu.rs

За издавача

Миладин Милошевић, в. д. директора

Ликовно-графички уредник

Александар Ристић

Лектор и коректор

Бранка Косановић

Тираж

500

Прво издање

Штампа

М-GRAF, Трстеник

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

341.71 Дучић Ј.(083.824)

82:929 Дучић Ј.(083.824)

МИЛОШЕВИЋ, Миладин, 1949-

Јован Дучић у дипломатији : каталог
изложбе / аутори изложбе и каталога Миладин
Милошевић, Душан Јончић. - 1. изд. - Београд
: Архив Југославије, 2012 (Трстеник :
М-граф). - 60 стр. : илустр. ; 21 x 21 cm

Тираж 500.

ISBN 978-86-80099-40-8

1. Јончић, Душан, 1952- [аутор]

а) Дучић, Јован (1874-1943) - Дипломатија -
Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 191344908

Johann 25. 2014

ISBN 978-86-80099-40-8

9 788680 099408